

**Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV**

Student: Kateřina KAPRÁLKOVÁ

Obor: AJ - ČJ

Název práce v českém jazyce: Čtyři podoby dramát Františka Langera

Název práce v anglickém jazyce: Four forms of František Langer's drama

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Lukáš Neumann, Ph.D.

Bakalářská práce Kateřiny Kaprálkové se věnuje dramatické tvorbě Františka Langera. Jak práce ukazuje, jde o interpretačně podnětné téma, neboť Langrova dramatická tvorba je jednak žánrově, tematicky a výrazově pestrá a jednak zaujímá v kontextu české literatury výjimečné místo. Langerovy texty pro divadlo odrážejí autorovo osobité vnímání světa a nastolují s různou mírou závažnosti otázky související s poznáním pravdy, spravedlnosti, správnosti lidského počínání i obecné povahy lidského údělu. Výzkum Langerových dramatických textů problematizuje jejich nejednotné žánrové, divadelně druhové i funkční zařazení. Mnohé texty, jak autorka práce částečně upozorňuje, překračují formu tradičního činoherního divadla a literární výzkum postrádá dostatečnou metodologii pro jejich uchopení. Mají formu slavnostních obrazů, dramatické básně, libreta k pantomimě, kabaretních skečů nebo dramaturgie románu. Podstatná část Langerovy dramatické tvorby je potom určena loutkovému divadlu pro děti. Zkoumat dramatické práce F. Langera ve všech jejich formách a podobách by byl nesmírně náročný úkol, který by šel vysoko nad rámec možností bakalářské práce. Kateřina Kaprálková proto svůj výzkum omezila na původní texty určené tradičnímu činohernímu divadlu. Vzhledem k tomu, že se i tak musela vypořádat s rozsáhlým textovým materiálem, rozhodla se rezignovat na úplnost a vydala se cestou zkoumání reprezentativního vzorku Langerových textů.

Pro dosažení cíle, který si v úvodu práce vytyčila, postupovala Kateřina Krpálková komparativní metodou. Langerovy hry rozčlenila do tematicko-žánrových kategorií, přičemž toto členění se z části opírá o standardní kategorizaci Langerových her, jaká byla použita mj. při zařazování her do jednotlivých svazků spisů F. Langera vydávaných v letech 2000 – 2003. Oproti pořadí Langrových spisů autorka práce vyčlenila čtvrtou kategorii, kterou příznačně nazvala „První a poslední hra“. Využití této kategorie pro porozumění dramatické tvorbě F. Langera a autorskému vývoji se mi jeví jako stěžejní. Zatímco obvyklý zájem o dramatika Langera se točí kolem známých „her o spravedlnosti“ (zejména *Periferie*), divácky úspěšných veseloher (*Velbloud uchem jehly* a *Obrácení Ferdyše Pištory*) a případně válečné *Jízdní hlídky*, všimla si Kateřina Krpálková, že pro porozumění Langerovým hrám hraje důležitou roli korelace prvního a posledního textu. Oba texty spojuje zasazení dramatického konfliktu do minulosti a u obou slouží historie k zrcadlení etických problémů Langerovy současnosti. Kateřina

Kaprálková na obou textech ukázala, že stěžejní Langerova témata – možnosti poznání pravdy, spravedlnosti a lidského údělu – nejsou výsadou jen nejznámějších Langerových her, ale jde o jakousi konstantu promítající se do celé jeho tvorby. Současně poukázala na proměnu vnímání světa Langerem: raná víra v úspěch lidského zápasu při hledání správného a spravedlivého se v posledním dramatu proměnila ve skepsi. Autorka tak dospěla k závěru, že „*Langer ve svém dramatickém díle opsal oblouk od iluze k deziluzi.*“ (s. 41).

Silnou stránkou bakalářská práce je ujasněná metodologie. Autorka v úvodu nastiňuje výzkumný problém, pokládá si badatelskou otázku a formuluje hypotézu. Při výzkumu Langerových textů postupuje strukturovaně, přidržuje se striktně zvolené metody, nehromadí bezúčelně literárněhistorická fakta, dílčí poznatky interpretuje s jistou opatrností, přičemž se vyhýbá vyslovovat kategorické hodnotící soudy. Zvolený postup bakalářské práce odpovídá stanoveným cílům. Závěry, k nimž práce dospívá, jsou dostatečně odborně podložené, přesvědčivě formulované a korespondují s výzkumnými problémy definovanými v úvodu.

Je evidentní, že autorka v analýze jednotlivých textů mohla jít do větší hloubky. V některých případech se až příliš držela popisu zjevných skutečností, než aby zkoumala funkční aspekty jednotlivých prvků (tj. s jakou intencí Langer používá určité prostředky), také autorka nebere příliš v úvahu dobové intertextové a kontextové souvislosti (tj. Langer psal své texty v určité době pod vlivem určitých divadelních zvyklostí, uměleckých směrů, dobových konvencí, společensky rezonujících témat, bojů o podobu moderního divadla atd.) Na druhou stranu si uvědomuji, že rozsah a účel bakalářské práce neumožňuje provést natolik hlubokou analýzu, aby představila všechny zkoumané jevy v komplexní perspektivě.

Za nejslabší stránku práce považuji zasazení osobnosti F. Langerera do literárněhistorických souvislostí (kapitola 1). Rozumím důvodu, proč se první kapitola podobá spíše slovníkovému heslu, než aby byla systematickým výkladem stěžejních problémů. Tímto důvodem je absence moderní langerovské monografie, takže se autorka práce nemohla opřít o kvalitní literárněhistorickou studii. Přesto v uvedené podobě první kapitola neplní svůj účel a dostatečně neukotvuje bakalářskou práci do literárněhistorických (či literárněteoretických) souvislostí. Silnou stránkou bakalářské práce je naopak systematický přístup, práce s odbornou literaturou (včetně skutečností, že pro poznání recepce dramata autorka zkoumala dobové recenze a kritiky), kvalitní syntézy a relevantní, přesvědčivé a odborně přínosné závěry.

Celkově proto hodnotím bakalářskou práci Kateřiny Kaprálkové kladně, a to jak z hlediska odborného přístupu, tak z hlediska interpretačních výsledků. Výsledný text prokázal i dostatečné jazykové kompetence autorky. Kateřina Kaprálková v bakalářské práci potvrdila, že dramata F. Langerera představují nejen interpretačně zajímavý textový materiál, ale že je s nimi spojeno mnoho literárněhistorických a kontextových problémů, které jsou otevřené dalšímu zkoumání.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne

.....

Podpis